

Odpowiedź na uwagi Parlamentu Europejskiego przedstawione w rezolucji w sprawie raportu rocznego EBC za rok 2018

Raport roczny EBC za rok 2018 został przedstawiony przez wiceprezesa EBC 1 kwietnia 2019 roku na specjalnej sesji Komisji Gospodarczej i Monetarnej Parlamentu Europejskiego¹. W dniu 11 lutego 2020 roku prezes EBC wzięła udział w debacie plenarnej Parlamentu poświęconej temu raportowi². Następnego dnia Parlament przyjął rezolucję w sprawie raportu rocznego Europejskiego Banku Centralnego za rok 2018 (zwaną dalej „rezolucją”)³.

Wraz z raportem rocznym za rok 2019 EBC przekazuje Parlamentowi Europejskiemu odpowiedź na jego uwagi zawarte w rezolucji⁴. Ta odpowiedź jest publikowana, zgodnie z praktyką przyjętą w 2016 roku na wniosek Parlamentu⁵. Jest to przykład, jak EBC rozlicza się z odpowiedzialności w zakresie wykraczającym poza wymogi Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE).

Na reakcję EBC na zagadnienia poruszone przez Parlament wpłynęły w pewnym stopniu wybuch pandemii spowodowanej przez koronawirusa (COVID-19) na początku 2020 roku, jej poważne skutki gospodarcze oraz wyjątkowe środki podjęte przez EBC w obliczu tej nadzwyczajnej sytuacji⁶. Jednak niniejsza odpowiedź skupia się przede wszystkim na działalności EBC w roku 2019, zgodnie z zakresem czasowym raportu rocznego EBC za ten okres⁷.

1 Polityka pieniężna EBC

1.1 Efektywność środków zastosowanych przez EBC i ich skutki uboczne

W ustępach 9, 13, 14, 16–18 i 24 rezolucji jest mowa o skuteczności środków polityki pieniężnej EBC, ich wpływie na warunki finansowania w strefie euro oraz skutkach

¹ Zob. [strona internetowa](#) EBC.

² Zob. [strona internetowa](#) EBC.

³ Przyjęty tekst rezolucji jest dostępny na [stronie internetowej](#) Parlamentu Europejskiego.

⁴ Odpowiedź nie obejmuje zagadnień poruszonych w rezolucji Parlamentu Europejskiego w sprawie unii bankowej. Ich omówienie znajduje się w [raporcie rocznym EBC z działalności nadzorczej](#). Odpowiedź na rezolucję w sprawie unii bankowej zostanie opublikowana w dalszej części bieżącego roku.

⁵ Zob. ustęp 23 rezolucji Parlamentu Europejskiego z dnia 25 lutego 2016 r. w sprawie raportu rocznego Europejskiego Banku Centralnego za rok 2014 (dostępna na [stronie internetowej](#) Parlamentu).

⁶ Zob. komunikaty prasowe opublikowane na [stronie internetowej](#) EBC 12 marca 2020, 18 marca 2020, 7 kwietnia 2020 i 22 kwietnia 2020.

⁷ Datą graniczną dla niniejszej odpowiedzi jest 27 kwietnia 2020.

ubocznych. W ustępach 4–5 i 17 wspomniano o potrzebie wsparcia ze strony polityki fiskalnej i wkładu innych obszarów polityki w podnoszenie długoterminowego potencjału wzrostowego, pobudzanie łącznego popytu i zmniejszanie podatności na szoki.

EBC uważa, że zastosowane przez niego środki polityki pieniężnej znacznie przyczyniły się do poprawy warunków finansowania przedsiębiorstw i gospodarstw domowych oraz do wzrostu aktywności gospodarczej i inflacji.

Szacuje się, że łączny wpływ wszystkich środków zastosowanych przez EBC od połowy roku 2014 do roku 2019 na wzrost realnego PKB strefy euro wyniósł w tym okresie, w ujęciu skumulowanym, między 2,5 a 3 punkty procentowe⁸. Wpływ tych środków na roczną stopę inflacji w tym samym okresie wyniósł w skali roku między jedną trzecią a połową punktu procentowego⁹. Na wyższym średniookresowym wroście gospodarczym wynikającym ze środków polityki pieniężnej EBC skorzystała przeważająca większość gospodarstw domowych i firm w strefie euro.

EBC uważa, że niski poziom nominalnych stóp procentowych w strefie euro nie wynika wyłącznie ze sposobu prowadzenia polityki pieniężnej.

Zarówno w Europie, jak i na świecie realne stopy procentowe od kilkadziesiąt lat wykazują trend spadkowy, a od czasu światowego kryzysu finansowego pozostają bardzo niskie lub nawet ujemne. Według różnych szacunków, także dokonywanych przez EBC, podobną tendencję wykazują naturalne stopy procentowe, czyli realne stopy równowagi¹⁰. Jako wyjaśnienie tych trendów podawano różne czynniki, w tym mające charakter raczej strukturalny – takie jak demografia, produktywność i rosnąca nierównowaga między światowym popytem na bezpieczne aktywa a ich podażą – oraz o charakterze bardziej cyklicznym – takie jak ciągła presja na delewarowanie, którą zrodził wybuch światowego kryzysu finansowego.

EBC monitoruje potencjalne skutki uboczne niekonwencjonalnych środków polityki pieniężnej, o których mowa w rezolucji. Dotychczas wydają się one ograniczone, ale można oczekiwać, że wraz ze zwiększaniem skali i czasu stosowania tych środków będą wzrastać.

Dla wzmocnienia skuteczności środków polityki pieniężnej EBC potrzeba, żeby do niekorzystnych zjawisk odniosły się inne obszary polityki. Na przykład zagrożeniom dla stabilności finansowej związanym z wygórowanymi wycenami aktywów należy przeciwdziałać za pomocą odpowiednich środków makro- i mikroostrożnościowych ukierunkowanych na różne instytucje finansowe. EBC wspólnie z Europejską Radą ds. Ryzyka Systemowego (ERRS) monitoruje na bieżąco odpowiedniość tych środków, uwzględniając przy tym wpływ kryzysu związanego z koronawirusem.

Ceny nieruchomości mieszkaniowych w strefie euro do końca 2019 roku mocno rosły i gdzieś doszło już do przewartościowania. Nic jednak nie

⁸ Zob. Rostagno, M. i in., „A tale of two decades: the ECB's monetary policy at 20”, *Working Paper Series*, nr 2346, EBC, Frankfurt nad Menem, grudzień 2019.

⁹ Zob. Hartmann, P., Smets, F., „The European Central Bank's Monetary Policy during Its First 20 Years”, *Brookings Papers on Economic Activity*, 2018, s. 1–146.

¹⁰ Zob. np. Brand, C., Bielecki, M., Penalver, A. (red.), (2018), „The natural rate of interest: estimates, drivers, and challenges to monetary policy”, *Occasional Paper Series*, nr 217, EBC, Frankfurt nad Menem, grudzień 2018.

świadczy o powstaniu bańki mieszkaniowej napędzanej kredytami.

Współczynnik zadłużenia gospodarstw domowych do PKB jest dotychczas stabilny, ale pozostaje znacznie poniżej poziomu sprzed światowego kryzysu finansowego. Natomiast ryzyka związane z rynkiem mieszkaniowym kształtują się różnie w poszczególnych krajach, zależnie od specyficznej sytuacji popytowej i podażowej. EBC w ramach swojej funkcji związanej ze stabilnością finansową nieustannie monitoruje te ryzyka oraz wnosi wkład w prace ERRS, która ostatnio zidentyfikowała pewną liczbę krajów UE jako podatne w średnim okresie na szoki związane z sektorem nieruchomości mieszkaniowych¹¹. Jednak w związku z kryzysem wywołanym przez koronawirusa podatność rynków mieszkaniowych strefy euro na szoki jest teraz ponownie oceniana.

EBC przyznaje, że zastosowane przez niego niekonwencjonalne środki polityki pieniężnej mogą się odbijać na zyskowności banków, ale zauważa, że ogólny wpływ tej polityki na ich zyski jest dotychczas ograniczony.

Szczególnie ucierpieć mogą banki, które finansują się głównie depozytami klientów (jak często jest w przypadku małych banków), ponieważ ich marże odsetkowe netto są zwykle bardziej wrażliwe na niski poziom stóp procentowych. Z drugiej strony, dzięki pozytywnemu oddziaływaniu polityki pieniężnej EBC na wzrost gospodarczy, takie banki zazwyczaj odnoszą znaczne korzyści z wyższego popytu na kredyty i poprawy ich jakości. Ponadto EBC wprowadził dwupoziomowy system oprocentowania deponowanych nadwyżek płynności, który ma wspierać transmisję polityki pieniężnej przez kanał bankowy. Konstrukcja tego systemu – z preferencyjnymi stawkami opartymi na wielkości rezerwy obowiązkowej – sprawia, że na tym rozwiązaniu więcej skorzystają te banki, które są bardziej uzależnione od depozytów detalicznych.

EBC ma świadomość, że – jak podkreślono w rezolucji – niski poziom stóp procentowych powoduje pewną presję na zyskowność i wypłacalność firm ubezpieczeniowych i funduszy emerytalnych, ale dostrzega też jego pozytywny wpływ na warunki finansowania przedsiębiorstw niefinansowych i gospodarstw domowych. Wraz ze spadkiem rentowności obligacji zmalały także przychody inwestycyjne ubezpieczycieli i funduszy emerytalnych. Wiele z tych instytucji – zwłaszcza te, które oferują produkty z gwarantowaną minimalną stopą zwrotu – próbuje zwykle kompensować sobie spadek zysków przez szukanie rentowniejszych możliwości inwestycyjnych wśród aktywów o wyższym ryzyku i niższej płynności. W ten sposób ich sektor pomaga w łagodzeniu warunków finansowania dla sektora przedsiębiorstw¹². EBC uważnie obserwuje, jak otoczenie cechujące się niskimi stopami procentowymi oddziałuje na firmy ubezpieczeniowe i fundusze emerytalne. Ten wpływ w znacznym stopniu zależy od modelu biznesowego i struktury bilansu poszczególnych instytucji.

¹¹ Zob. sprawozdania ERRS pt. „[Vulnerabilities in the residential real estate sectors of the EEA countries](#)” oraz „[Follow-up report on countries that received ESRB warnings in 2016 on medium-term vulnerabilities in the residential real estate sector](#)”, wrzesień 2019. Ostrzeżenia dotyczące poszczególnych krajów można znaleźć na [stronie internetowej](#) ERRS.

¹² Zob. „Non-bank financial sector”, *Financial Stability Review*, EBC, Frankfurt nad Menem, listopad 2019.

Ogłoszone przez EBC programy skupu aktywów i zabezpieczone operacje refinansujące zostały zaprojektowane z odpowiednim uwzględnieniem kwestii zarządzania ryzykiem. W szczególności stosuje się ramy kontroli ryzyka, umożliwiające łagodzenie i uważne monitorowanie ryzyk, także finansowych. Te ramy pomagają także w osiągnięciu celów polityki pieniężnej EBC.

EBC zgadza się z opinią przedstawioną w rezolucji, że dla wsparcia skuteczności jego środków polityki pieniężnej potrzeba bardziej zdecydowanych działań w innych obszarach polityki. W zakresie polityki pieniężnej Europejski Bank Centralny wprowadza konieczne środki, żeby utrzymać stabilność cen w strefie euro. Potrzeba jednak aktywniejszej polityki fiskalnej, zwłaszcza przy obecnym niskim poziomie stóp procentowych. Ponadto kraje strefy euro powinny nasilić tempo reform strukturalnych, żeby pobudzić produktywność i potencjał wzrostowy, zmniejszyć bezrobocie strukturalne i zwiększyć odporność gospodarki.

EBC zgadza się z rezolucją w kwestii żywotnego znaczenia małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) i będzie nadal zwracać uwagę na ich potrzeby finansowe. Doskonale wie, że w strefie euro MŚP stanowią większość firm i przypada na nie znaczna część obrotów i zatrudnienia tej strefy. Prowadzone przez EBC od dziesięciu lat badanie ankietowe na temat dostępu przedsiębiorstw do finansowania (SAFE)¹³ ma na celu uzyskanie dokładnej oceny warunków finansowania MŚP, uwzględnianej przez niego w procesie decyzyjnym. Podczas projektowania środków polityki pieniężnej Europejski Bank Centralny zwracał uwagę także na znaczne uzależnienie MŚP od finansowania bankowego, uwzględniając jednocześnie warunki pozyskiwania przez nie finansowania na rynkach.

W tym zakresie środki polityki pieniężnej zastosowane przez EBC w ostatnich latach pomogły w złagodzeniu ograniczeń w dostępie MŚP do finansowania i zwiększeniu ich odporności na szoki finansowe. Jeśli chodzi o finansowanie bankowe, środki nastawione na wzmocnienie akcji kredytowej – takie jak (ukierunkowane) dłuższe operacje refinansujące – odegrały ważną rolę w utrzymaniu dostępu MŚP do finansowania i skierowaniu przez uczestniczące banki bodźców monetarnych na kredytobiorców z sektora prywatnego¹⁴. Co do finansowania rynkowego, program zakupów w sektorze przedsiębiorstw (CSPP) stworzył dogodne warunki szerokiej grupie firm ze strefy euro, w tym także MŚP. Wyniki badania SAFE pokazują, że program CSPP poprawił dostępność kredytów bankowych dla MŚP. Duże przedsiębiorstwa w rosnącym stopniu finansowały się przez emisję dłużnych papierów wartościowych, wskutek czego banki kierowały większą część akcji kredytowej do mniejszych podmiotów. To przykład, jak środki polityki pieniężnej mogą się wzajemnie uzupełniać i ze sobą współdziałać¹⁵. Zatem

¹³ Zob. [strona internetowa EBC](#).

¹⁴ Dotyczy to zwłaszcza banków w tych krajach strefy euro, które wcześniej uważano za podatne na szoki. Więcej informacji przedstawia ramka pt. „[Impact of the ECB's non-standard measures on financing conditions: taking stock of recent evidence](#)”, *Economic Bulletin*, nr 2, EBC, Frankfurt nad Menem, 2017.

¹⁵ Wpływ programu CSPP i operacji TLTRO na hiszpańskie przedsiębiorstwa niefinansowe – zob. Arce, O., Gimeno, R., Mayordomo S., „Making room for the needy: the credit reallocation effects of the ECB's corporate QE”, *Documentos de trabajo*, nr 1743, Banco de España, 2017.

działania EBC pomogły zmniejszyć odsetek MŚP doświadczających ograniczeń w finansowaniu – wg badania SAFE spadł on z ok. 18% w latach 2009–2012 do ok. 8% między rokiem 2016 a wrześniem 2019 roku¹⁶. Podobnie liczba MŚP zgłaszających poważne trudności z prowadzeniem działalności i obsługą zadłużenia obniżyła się z 14% w roku 2012 do 3% w drugim półroczu 2019.

Wprowadzie warunki finansowania MŚP w ostatnich latach znacznie się poprawiły, ale EBC zdaje sobie sprawę, że występują jeszcze istotne problemy. Uważnie obserwuje też warunki finansowania MŚP pod kątem negatywnych skutków gospodarczych pandemii koronawirusa i nie będzie tolerować żadnego ryzyka dla płynnej transmisji swojej polityki pieniężnej, także tym kanałem.

1.2 Program zakupów w sektorze przedsiębiorstw i realizacja polityki pieniężnej

Ustępy 15 i 36 rezolucji dotyczą realizacji polityki pieniężnej. W ustępie 36 jest mowa konkretnie o programie CSPP.

Skup w ramach programu zakupu aktywów (APP) uruchomionego przez EBC może być kontynuowany jeszcze przez pewien czas przy obecnych parametrach tego programu. Program APP, łącznie z przejściową pulą dodatkowych zakupów netto w kwocie 120 mld euro ogłoszoną w marcu 2020 roku, zostanie zrealizowany w całości na ustalonych zasadach, przy czym w odniesieniu do tej dodatkowej puli będzie możliwa większa elastyczność¹⁷. Dodatkowa, przejściowa pula 750 mld euro w ramach nadzwyczajnego programu zakupów w czasie pandemii (PEPP)¹⁸ liczy się odrębnie od zakupów netto w ramach programu APP, jako ich uzupełnienie. Program PEPP został zaprojektowany tak, żeby umożliwić ukierunkowaną, elastyczną reakcję na specyficzną sytuację spowodowaną przez epidemię koronawirusa. Pozwala na zmienne kształtowanie struktury skupu na przestrzeni czasu pod względem klas aktywów i jurysdykcji.

Co do podniesionej w rezolucji kwestii przejrzystości, EBC regularnie upublicznia obszerne informacje na temat wszystkich swoich programów skupu aktywów. Żeby jeszcze bardziej zwiększyć przejrzystość trzeciego programu zakupu zabezpieczonych obligacji (CBPP3) i programu zakupu papierów wartościowych zabezpieczonych aktywami (ABSPP), w marcu 2019 roku opublikował w swoim biuletynie ekonomicznym zagregowane dane statystyczne o zasobach z tych programów¹⁹. Te dane przedstawiają rozkład zasobów nabytych w ramach programu CBPP3 w podziale na kraj ryzyka i rating, zaś zasoby

¹⁶ Wpływ innych środków, np. programu bezwarunkowych transakcji monetarnych (OMT) – zob. także Ferrando, A., Popov, A., Udell, G. F., „Sovereign stress and SMEs' access to finance: Evidence from the ECB's SAFE survey”, *Journal of Banking and Finance*, t. 81, 2017, s. 65–80.

¹⁷ Zob. komunikat prasowy opublikowany na [stronie internetowej](#) EBC 12 marca 2020.

¹⁸ Zob. komunikat prasowy opublikowany na [stronie internetowej](#) EBC 18 marca 2020.

¹⁹ Zob. ramka pt. „Providing additional transparency on aggregate APP holdings” w artykule „Taking stock of the Eurosystem's asset purchase programme after the end of net asset purchases”, *Economic Bulletin*, nr 2, EBC, Frankfurt nad Menem, 2019.

z programu ABSPP – w podziale na kraj ryzyka, rating kredytowy i rodzaj zabezpieczenia²⁰. Od czasu pierwszej publikacji EBC aktualizuje te dane, kiedy co pół roku podaje informacje statystyczne o łącznych zasobach aktywów z programu CSPP. Dostarczenie tych dodatkowych informacji pozwoliło opinii publicznej lepiej zrozumieć sposób realizacji programów, a jednocześnie nie przeszkodziło w skutecznym prowadzeniu polityki pieniężnej. Ujawnienie bardziej szczegółowych danych o papierach wartościowych utrzymywanych w ramach programów ABSPP i CBPP3 mogłoby zniweczyć cel tych programów. W szczególności nie podano dokładnej struktury zasobów z obu programów w podziale na pojedyncze papiery lub kody ISIN (międzynarodowy numer identyfikacyjny papierów wartościowych), gdyż opinia publiczna mogłaby odebrać nieobecność pewnych kodów jako oznakę różnicowania emitentów i inicjatorów emisji na będących w dobrej kondycji finansowej i stosunkowo słabszych, chociaż przyczyny tego mogły być inne. Należy zauważyć, że – inaczej niż w przypadku programu CSPP – emitentami lub inicjatorami wielu papierów wartościowych nabytych w programach CBPP3 i ABSPP są instytucje kredytowe ze strefy euro, będące głównymi kontrahentami EBC w operacjach polityki pieniężnej. Dlatego podanie tak szczegółowych informacji mogłoby doprowadzić do fragmentacji rynku i zaburzyć warunki konkurencji wśród emitentów i inicjatorów, a przez to – zagrozić osiągnięciu celu EBC, jakim jest zminimalizowanie wpływu programów skupu na funkcjonowanie odnośnych rynków.

EBC wyraża ogromne zadowolenie z pozytywnego rozwoju sytuacji gospodarczej i finansowej Grecji w ciągu 2019 roku. Nadanie obligacjom greckim statusu kwalifikowanych zależy od decyzji Rady Prezesów, uwzględniającej różne czynniki, w tym – zarządzanie ryzykiem. Chociaż dotychczas te obligacje nie były skupowane w ramach programu zakupu aktywów sektora publicznego (PSPP), to bardzo łagodne nastawienie polityki pieniężnej EBC znacznie przyczyniło się do poluzowania warunków finansowych w Grecji, o czym świadczy niskie oprocentowanie kredytów bankowych dla gospodarstw domowych i przedsiębiorstw w tym kraju. Ponadto rynkowe dłużne papiery wartościowe wyemitowane przez rząd grecki zostały zakwalifikowane, na zasadzie odstępstwa, do programu PEPP²¹. Odstępstwa udzielono ze względu na zaburzenia rynkowe spowodowane nadzwyczajną sytuacją związaną z koronawirusem oraz na to, że obecnie w Grecji działa wzmocniony nadzór. Także sytuacja w gospodarce realnej i na rynkach finansowych tego kraju już przez jakiś czas przed wybuchem epidemii kształtowała się pozytywnie. Ponadto w ramach uchwalonego niedawno przez Radę Prezesów pakietu środków polegających na przejściowym złagodzeniu wymogów dotyczących zabezpieczeń²² greckie skarbowe papiery dłużne są na zasadzie odstępstwa tymczasowo akceptowane jako zabezpieczenie operacji kredytowych Eurosystemu.

²⁰ Informacje o łącznych zasobach programów CBPP3 i ABSPP można znaleźć na stronie internetowej EBC w sekcji „[Asset purchase programmes](#)”. W tej samej sekcji jest też przedstawiana – co pół roku – struktura zasobu aktywów z programu CBPP3 według ratingu i kraju ryzyka oraz z programu ABSPP według ratingu, kraju ryzyka i rodzaju zabezpieczenia.

²¹ Zob. komunikat prasowy opublikowany na [stronie internetowej](#) EBC 18 marca 2020.

²² Zob. komunikat prasowy opublikowany na [stronie internetowej](#) EBC 7 kwietnia 2020.

1.3 Przegląd strategii polityki pieniężnej

Ustęp 34 rezolucji dotyczy przeglądu ram polityki pieniężnej prowadzonego przez EBC i zawiera postulat, żeby w ramach tego procesu przeprowadzić konsultacje publiczne.

W styczniu 2020 roku EBC rozpoczął przegląd swojej strategii polityki pieniężnej²³. Będzie on w znacznym stopniu skupiony na ilościowej definicji stabilności cen oraz na metodach i narzędziach służących do osiągnięcia tej stabilności. Ponadto w zakres przeglądu wchodzi zbadanie, jakie znaczenie dla wykonywania mandatu EBC mogą mieć inne zagadnienia, w tym stabilność finansowa, zatrudnienie oraz równowaga środowiska naturalnego. Przegląd obejmie także ocenę sposobu informowania przez EBC o swojej polityce pieniężnej oraz stanu wiedzy o EBC wśród społeczeństwa. Ze względu na nadzwyczajną sytuację związaną z epidemią harmonogram przeglądu wydłużono do połowy 2021 roku²⁴.

Zgodnie z postulatem przedstawionym w rezolucji przegląd strategii obejmie interakcję ze społeczeństwem europejskim. Jako uzupełnienie regularnego dialogu z posłami do Parlamentu Europejskiego na wszystkie tematy wchodzące w zakres przeglądu Europejski Bank Centralny będzie zbierać sugestie i opinie szerokiego kręgu zainteresowanych – obywateli, środowiska akademickiego, stowarzyszeń branżowych i organizacji społeczeństwa obywatelskiego – podczas cyklu spotkań „EBC słucha” i przez portal internetowy pod tą samą nazwą²⁵. Wyniki tych działań – i podobnych inicjatyw organizowanych przez banki centralne w całej strefie euro – zostaną uwzględnione w rozważaniach na temat strategii.

2 Przeciwdziałanie zmianie klimatu i zielone finansowanie

Ustępy 19, 21, 22 i 23 rezolucji są poświęcone roli EBC w przeciwdziałaniu zmianie klimatu.

Zmiana klimatu jest ogromnym światowym wyzwaniem, które wymaga działań ze strony wszystkich instytucji publicznych i prywatnych. W granicach swojego mandatu EBC aktywnie uczestniczy w tych działaniach. Należy przy tym podkreślić, że kluczową rolę w opracowywaniu i wdrażaniu odpowiednich strategii łagodzenia zmiany klimatu mają do odegrania rządy, również w drodze współpracy międzynarodowej. Władza polityczna dysponuje szerokim wachlarzem narzędzi polityki publicznej do przeciwdziałania zmianie klimatu, w tym – środkami fiskalnymi pozwalającymi ustalać opłaty za emisję dwutlenku węgla. Banki centralne mogą w granicach swojego mandatu wspierać i uzupełniać te wspólne zabiegi rządów, koncentrując się na obszarach należących do własnych kompetencji.

²³ Zob. komunikat prasowy opublikowany na [stronie internetowej](#) EBC 23 stycznia 2020.

²⁴ Zob. komunikat prasowy opublikowany na [stronie internetowej](#) EBC 2 kwietnia 2020.

²⁵ Zob. [strona internetowa](#) EBC.

Relacja między skutkami zmiany klimatu a polityką pieniężną będzie analizowana w ramach przeglądu strategii EBC. Jednym z zagadnień uwzględnionych w przeglądzie będzie bowiem równowaga środowiska naturalnego²⁶. W tym kontekście EBC dokładnie rozważy, jakie ryzyka dla prowadzenia polityki pieniężnej niesie ze sobą zmiana klimatu i jak można włączyć kwestie klimatyczne do zasad prowadzenia polityki pieniężnej Eurosystemu.

Co do poruszanej w rezolucji sprawy skupowania przez EBC obligacji korporacyjnych należy zauważyć, że w zasobach programu CSPP, prowadzonego według zasady neutralności dla rynku, znajduje się blisko 20% wszystkich istniejących zielonych obligacji. Tym samym już teraz EBC przyczynia się do przechodzenia na gospodarkę niskoemisyjną. Założeniem programu APP jest wspieranie trwałego dostosowania ścieżki inflacji do poziomu spójnego ze stabilnością cen, czyli głównym celem EBC. W związku z tym kryteria kwalifikacji aktywów do programu APP są celowo sformułowane szeroko, żeby dopuścić do niego znaczny zakres papierów wartościowych. W ten sposób chciano zapewnić jak najszersze oddziaływanie tego programu i zapobiec zaburzeniu pewnych segmentów rynku²⁷. Badanie opublikowane w biuletynie ekonomicznym EBC z listopada 2018 roku²⁸ wykazało, że emisje zielonych obligacji są szczególnie skoncentrowane w sektorach produkujących dużo dwutlenku węgla, takich jak gospodarka komunalna, infrastruktura, transport i budownictwo. Firmy z tych sektorów emitują zielone obligacje, żeby sfinansować wprowadzenie wydajniejszych technologii, ograniczyć swój ślad węglowy i przekierować portfele energetyczne na źródła odnawialne.

EBC rozważa również włączenie ryzyk związanych ze zmianą klimatu do swoich ram ostrożnościowych. Na poziomie mikroostrożnościowym Nadzór Bankowy EBC pracuje nad przewodnikiem, w którym określi oczekiwania nadzorcze dotyczące zarządzania ryzykiem klimatycznym i środowiskowym oraz ujawniania informacji o tym ryzyku. Na pierwszą połowę roku 2020 zaplanowano konsultacje publiczne dotyczące tego przewodnika. Jeśli chodzi o poziom makroostrożnościowy, EBC opracowuje zasady monitorowania ryzyka systemowego związanego ze zmianą klimatu oraz przygotowuje makroostrożnościowy test warunków skrajnych prowadzony metodą zstępującą.

EBC jest zaangażowany w różne inicjatywy europejskie i międzynarodowe, m.in. w ramach sieci banków centralnych i organów nadzoru na rzecz ekologizacji systemu finansowego. Aktywnie uczestniczy w pracach związanych z zagrożeniami klimatycznymi prowadzonych przez międzynarodowe organizacje standaryzacyjne, w tym – Radę Stabilności Finansowej i Bazylejski Komitet Nadzoru Bankowego. Na szczepku unijnym EBC z aprobatą przyjął plan działania Komisji Europejskiej w zakresie finansowania zrównoważonego wzrostu gospodarczego,

²⁶ Zob. komunikat prasowy opublikowany na [stronie internetowej](#) EBC 23 stycznia 2020.

²⁷ Zob. także [pismo](#) prezes EBC do posłów do PE Paula Tanga i Neeny Gill w sprawie polityki pieniężnej, 20 grudnia 2019, oraz [pismo](#) prezes EBC do posła do PE Ernesta Urtasuna w sprawie polityki pieniężnej, 21 listopada 2019.

²⁸ Zob. ramka pt. „[Purchases of green bonds under the Eurosystem's asset purchase programme](#)”, *Economic Bulletin*, nr 7, EBC, Frankfurt nad Menem, 2018.

jako ważny krok na drodze do włączenia tego zagadnienia do procesu podejmowania decyzji finansowych. Ponadto aktywnie wspierał proponowane opracowanie wspólnego unijnego systemu klasyfikacji („systematyki”) aktywów zrównoważonych środowiskowo, który ma być ważnym czynnikiem zwiększenia skali zielonego finansowania. Jako członek powołanej przez Komisję Europejską grupy ekspertów technicznych ds. zrównoważonego finansowania Europejski Bank Centralny wniósł wkład analityczny i wsparcie techniczne do procesu oceny wpływu gospodarczego unijnej systematyki na zrównoważoną działalność²⁹.

EBC analizuje również, jak jeszcze mocniej uwzględnić kwestie związane ze zmianą klimatu we własnych działaniach. W odniesieniu do swojego pracowniczego funduszu emerytalnego już teraz prowadzi politykę inwestycyjną ukierunkowaną na zrównoważony rozwój, na podstawie selektywnej listy wyłączeń. Obie firmy zarządzające inwestycjami, będące sygnatariuszami zasad odpowiedzialnego inwestowania wydanych przez ONZ, muszą stosować wytyczne w sprawie głosowania przez pełnomocnika z uwzględnieniem kwestii z zakresu ochrony środowiska, odpowiedzialności społecznej i ładu korporacyjnego. W odniesieniu do swoich funduszy emerytalnych Europejski Bank Centralny postanowił również zastąpić stosowane benchmarki ich niskoemisyjnymi odpowiednikami. Bada też możliwość i sposób uwzględnienia kwestii klimatycznych w swoim portfelu funduszy własnych. W pierwszej kolejności postanowił zwiększyć udział zielonych obligacji tym portfelu, pod warunkiem że będą one dostępne, a ich rynek – płynny. EBC kupował i nadal kupuje zielone obligacje w ramach prowadzonych przez siebie programów skupu aktywów, z poszanowaniem zasady neutralności dla rynku.

EBC zwiększa również swój potencjał analityczno-badawczy w zakresie zmiany klimatu. Dąży między innymi do jej uwzględnienia w swoich modelach makroekonomicznych, metodach prognozowania, ocenach ryzyka oraz scenariuszach i modelach testu warunków skrajnych. Na przykład przeprowadził badania w celu oceny względnego znaczenia finansowania kapitałowego i bankowego we wspieraniu innowacji ekologicznych³⁰.

3 Międzynarodowa rola euro i pogłębienie unii gospodarczej i walutowej, łącznie z unią bankową i unią rynków kapitałowych, oraz kwestie związane z architekturą finansową UE

W ustępie 7 podkreślono, że jednym z warunków strukturalnych koniecznych do wzmocnienia roli euro jest pogłębienie unii gospodarczej i walutowej. Ustęp 33 odnosi się konkretnie do międzynarodowej roli euro. Sprawy zadań nadzorczych EBC nie były wprawdzie głównym przedmiotem rezolucji, ale w ustępach 25–28 i 37 poruszono kwestie związane z unią bankową, unią rynków kapitałowych

²⁹ Zob. „Taxonomy: Final report of the Technical Expert Group on Sustainable Finance”, marzec 2020

³⁰ Zob. „Finance and decarbonisation: why equity markets do it better”, *Research Bulletin*, nr 64, EBC, Frankfurt nad Menem, listopad 2019.

i architekturą finansową UE, w tym – z przygotowaniem do brexitu i wprowadzeniem krótkoterminowej stopy dla euro (€STR).

W kwestii międzynarodowej roli euro EBC przypomina, że światowa atrakcyjność tej waluty opiera się przede wszystkim na głębszej i pełniejszej unii gospodarczej i walutowej, a w szczególności – postępach w tworzeniu unii rynków kapitałowych, w kontekście dążenia do stabilnej polityki gospodarczej w strefie euro³¹. Ukończenie unii bankowej zwiększyłoby odporność strefy euro, zaś pogłębienie i lepsze wzajemne powiązanie europejskich rynków kapitałowych wynikające z postępów w budowie unii rynków kapitałowych sprawiłoby, że rynki finansowe stałyby się głębsze i płynniejsze. To z kolei pośrednio wspierałoby międzynarodową pozycję euro jako waluty stosowanej w inwestycjach, finansowaniu i rozliczeniach między krajami. EBC wciąż podkreśla potrzebę dalszych działań na rzecz ukończenia unii gospodarczej i walutowej³².

EBC zgadza się z przedstawionym w rezolucji postulatem szybkiego ukończenia unii bankowej. Nadal mocno popiera ten projekt i za jeden ze swoich priorytetów uznaje stworzenie pełnowymiarowego europejskiego systemu gwarantowania depozytów.

W kwestii konieczności respektowania zasad działania i misji banków spółdzielczych i kas wzajemnych, którą podkreślono w rezolucji, należy zauważyć, że podczas wykonywania swoich zadań nadzorczych EBC w pełni przestrzega zasady proporcjonalności. Zapewnienie spójnego nadzoru nad instytucjami kredytowymi w całej unii bankowej jest jednym z głównych celów Nadzoru Bankowego EBC. To jednak nie znaczy, że EBC stosuje jedno „uniwersalne” podejście do nadzoru. Podczas wykonywania swoich zadań nadzorczych w pełni przestrzega zasady proporcjonalności i nie różnicuje banków na podstawie ich modelu działania – pod warunkiem, że przestrzegają one regulacji bankowych.

EBC zgadza się także z apelem o przyspieszenie realizacji projektu unii rynków kapitałowych i zachęca do jej znacznego pogłębienia, na wystarczająco ambitną skalę i odpowiednio szybko oraz z uwzględnieniem ewentualnej potrzeby zmian w następstwie kryzysu wywołanego przez koronawirusa. EBC wielokrotnie wzywał instytucje unijne i państwa członkowskie do podjęcia działań koniecznych do ukończenia unii rynków kapitałowych oraz ponownie wyraża mocne poparcie dla utworzenia w UE zintegrowanych, sprawnie funkcjonujących i innowacyjnych rynków finansowych. Oczekuje z zainteresowaniem na publikację końcowych zaleceń forum wysokiego szczebla ustanowionego przez Komisję. Powinny one być bardzo ambitne i uwzględniać zalecenia przedstawione ostatnio w raporcie EBC na temat integracji i struktury finansowej strefy euro³³.

³¹ Zob. „The international role of the euro”, EBC, Frankfurt nad Menem, czerwiec 2019.

³² Zob. artykuł pt. „The state of play regarding the deepening agenda for Economic and Monetary Union”, *Economic Bulletin*, nr 2, EBC, Frankfurt nad Menem, 2020.

³³ Zob. „Financial Integration and Structure in the Euro Area”, EBC, Frankfurt nad Menem, marzec 2020.

Przedstawiony w rezolucji postulat, że w obliczu wystąpienia Wielkiej Brytanii z UE Europejski Bank Centralny powinien kontynuować działania przygotowawcze mające zapewnić stabilność unijnych rynków finansowych, jest zgodny ze stanowiskiem EBC. Od czasu referendum z 2016 roku EBC

uważnie monitoruje ryzyka dla gospodarki i sektora finansowego związane z brexitem³⁴. Te ryzyka mogą się zmaterializować jeszcze w 2020 roku lub później, zależnie od postępów w negocjacjach. W marcu 2019 roku EBC i Bank of England uruchomiły linię swapową na parze walutowej, dzięki czemu zmniejszyła się potencjalne źródła napięć w systemie finansowym³⁵. Przez cały proces brexitu EBC wzywał banki, na forum publicznym i podczas rozmów dwustronnych, do sporządzenia planów na każdą ewentualność i do indywidualnej oceny profili ryzyka³⁶. Sektor prywatny musi nadal przygotowywać się na wszystkie scenariusze³⁷. Branża finansowa miała ponad cztery lata – licząc do końca okresu przejściowego – żeby przygotować się do nadchodzącej, znacznej zmiany systemu. Pozostały jeszcze czas banki ze strefy euro i inni uczestnicy rynku muszą wykorzystać na wdrożenie planów brexitowych, tak aby po upływie tego okresu byli gotowi na nowy układ relacji.

W odpowiedzi na zawarty w rezolucji postulat przedstawienia wstępnej oceny stawki €STR należy zauważyć, że od czasu wprowadzenia tego wskaźnika w październiku 2019 roku dobrze odzwierciedla on dynamikę rynku. Stawka

€STR jest obliczana codziennie na podstawie określonych transakcji – których łączna wartość przekracza obecnie 30 mld euro – zgłaszanych przez 50 podmiotów sprawozdających. Do końca 2021 roku €STR ma stopniowo zastąpić stawkę EONIA. Dotychczas stawka €STR dobrze odzwierciedla dynamikę rynku, łącznie z obniżką podstawowych stóp procentowych z września 2019 roku (w danych dla roboczej stawki pre-€STR). Jest coraz powszechniej stosowana przez uczestników rynku na potrzeby transakcji na rynku gotówkowym i instrumentów pochodnych. Mimo że to dobrze rokuje, powinni oni zwiększyć starania, żeby rynki stosujące €STR były wystarczająco płynne. W kontekście ogólnoswiatowych dążeń do ograniczenia nadmiernej zależności od stawek międzybankowych (np. EURIBOR w strefie euro), taka stopa referencyjna jak €STR i oparte na niej struktury terminowe mogą służyć jako rozwiązanie awaryjne w umowach opartych na stawce EURIBOR oraz stanowić dla niej alternatywę. EBC będzie nadal informować o stawce €STR³⁸.

³⁴ Zob. np. ramka pt. „Assessing the risks to the euro area financial sector from a no-deal Brexit – update following the extension of the UK’s membership of the EU”, *Financial Stability Review*, EBC, Frankfurt nad Menem, maj 2019.

³⁵ Zob. komunikat prasowy opublikowany na [stronie internetowej](#) EBC.

³⁶ Zob. np. artykuły na temat brexitu w *Supervision Newsletter* – biuletynie nadzorczym EBC: „Brexit: meeting supervisory expectations”, luty 2019; „Brexit: stepping up preparations”, sierpień 2019; „Brexit: operational risks increases when banks delay action”, listopad 2019; „Brexit: time to move to post-Brexit business models”, luty 2020.

³⁷ Zob. specjalny artykuł „Implications of Brexit for the EU financial landscape”, *Report on financial integration and structure in the euro area*, EBC, Frankfurt nad Menem, marzec 2020.

³⁸ Zob. sprawozdania o €STR na [stronie internetowej](#) EBC.

Kwestie związane z płatnościami, kryptoaktywami, technologią finansową i cyberbezpieczeństwem

W ustępach 20 i 35 rezolucji poruszono temat płatności, zaś ustępy 29–32 odnoszą się do kwestii związanych z kryptoaktywami, innowacjami finansowymi i cyberbezpieczeństwem.

EBC z zadowoleniem odnotowuje nacisk położony w rezolucji na znaczenie rozwijania sprawnych i niezależnych europejskich systemów płatności. Stale wspomaga funkcjonowanie europejskiego systemu płatniczego przez pełne wdrożenie płatności natychmiastowych, doskonalenie obsługi płatności transgranicznych z UE i do UE oraz wspieranie europejskich przedsięwzięć opartych na technologii finansowej, które uruchamiają usługi płatnicze. Rada ds. Płatności Detalicznych w Euro³⁹, której przewodniczy EBC, współpracuje zarówno z dostawcami, jak i użytkownikami usług, żeby umożliwić dalszy rozwój zintegrowanego, innowacyjnego i konkurencyjnego rynku płatności detalicznych w euro. Ponadto Rada Prezesów EBC reaktywowała swoją strategię dotyczącą płatności detalicznych, której celem jest aktywne wspieranie inicjatyw uczestników rynku na rzecz utworzenia prawdziwie ogólnoeuropejskiego rozwiązania płatniczego dla punktów sprzedaży i handlu elektronicznego. EBC uważnie obserwuje także, jak europejska inicjatywa na rzecz płatności przybliży Eurosystem do osiągnięcia celów w tym zakresie⁴⁰.

EBC z zadowoleniem przyjmuje uznanie w rezolucji znaczenia gotówki jako środka płatniczego. Dla obywateli UE gotówka wciąż jest najważniejszym środkiem płatniczym⁴¹, a liczba banknotów euro w obiegu stale mocno rośnie⁴². Gotówka to instrument płatniczy, który sprzyja włączeniu społecznemu oraz pełni ważną funkcję w sytuacjach awaryjnych i jako środek przechowywania wartości.

Jeśli chodzi o zawarty w rezolucji postulat stworzenia systemu do monitorowania transakcji o dużej wartości, EBC wskazuje na obecne unijne ramy regulacyjne dotyczące monitorowania przepływów dużych kwot gotówki wwożonych do UE lub z niej wywożonych⁴³. Sprawdzanie przestrzegania tych ram regulacyjnych obejmuje fizyczne kontrole na terytorium państw członkowskich, w tym na lotniskach, w portach morskich i innych punktach granicznych UE. Kontrola

³⁹ Rada ds. Płatności Detalicznych w Euro to strategiczny organ wysokiego szczebla, któremu powierzono prace nad integracją, innowacyjnością i konkurencyjnością płatności detalicznych w euro w UE. Została powołana przez EBC 19 grudnia 2013 roku i zastąpiła Radę SEPA.

⁴⁰ Do tych celów należą: zasięg i obsługa klientów na skalę ogólnoeuropejską, wygoda korzystania i efektywność kosztowa, bezpieczeństwo, europejski charakter i system zarządzania, globalna akceptacja.

⁴¹ Zob. „The use of cash by households in the euro area”, *Occasional Paper Series*, nr 201, EBC, Frankfurt nad Menem, listopad 2017.

⁴² Zob. artykuł pt. „Trends and developments in the use of euro cash over the past ten years”, *Economic Bulletin*, nr 6, EBC, Frankfurt nad Menem, 2018.

⁴³ Te ramy regulacyjne to przede wszystkim rozporządzenie (WE) nr 1889/2005 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 października 2005 r. w sprawie kontroli środków pieniężnych wwożonych do Wspólnoty lub wywożonych ze Wspólnoty (Dz.U. L 309 z 25.11.2005, s. 9) oraz rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1672 w sprawie kontroli środków pieniężnych wwożonych do Unii lub wywożonych z Unii oraz uchylające rozporządzenie (WE) nr 1889/2005 (Dz.U. L 284 z 12.11.2018, s. 6).

nad przestrzeganiem unijnych przepisów w tym zakresie należy więc do kompetencji odpowiednich organów krajowych, często – służb celnych.

W unijnych zasadach ramowych dotyczących zapobiegania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu określono dodatkowe wymogi w zakresie transakcji zawieranych przez osoby fizyczne i prawne w UE. Jeżeli w takich transakcjach pośredniczą instytucje kredytowe, instytucje finansowe (np. instytucje płatnicze i firmy inwestycyjne) lub inne „podmioty zobowiązane” w rozumieniu dyrektywy w sprawie przeciwdziałania praniu pieniędzy⁴⁴ lub odnośnych przepisów krajowych, spoczywa na nich obowiązek monitorowania tych transakcji, a w razie potrzeby – zgłaszania podejrzanych przypadków krajowym jednostkom analityki finansowej. W tym kontekście należy podkreślić, że zgodnie z art. 127 TFUE mandat nadzorczy przyznany EBC rozporządzeniem SSM⁴⁵ dotyczy jedynie nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi. Z zakresu kompetencji EBC jednoznacznie wyłączono monitorowanie i egzekwowanie przestrzegania przez instytucje kredytowe (lub inne podmioty zobowiązane pośredniczące w transakcjach) wymogów w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu, a także prowadzenie dochodzeń w kwestii unikania opodatkowania. Za te zadania odpowiadają krajowe organy ds. przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu oraz organy podatkowe. Niemniej jednak EBC wzmacnia obecnie swoje uprawnienia nadzorcze, żeby zapewnić odpowiednią współpracę z krajowymi organami ds. przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu i móc uwzględniać otrzymane od nich informacje w nadzorze ostrożnościowym. Co do zasady EBC opowiada się także za dalszymi działaniami legislacyjnymi na rzecz wzmocnienia unijnych ram instytucjonalnych i regulacyjnych w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu.

W kwestii przedstawionego w rezolucji postulatu baczniejszego monitorowania kryptoaktywów, EBC wskazuje, że aktywnie uczestniczy w europejskich i globalnych inicjatywach na rzecz regulacji, nadzoru i kontroli zwierzchniej w zakresie kryptoaktywów i rozwiązań dotyczących stabilnych kryptowalut (stablecoin)⁴⁶. Na bieżąco monitoruje i analizuje sytuację na rynku kryptoaktywów i powiązania, przez które wynikające z nich ryzyka mogą się

⁴⁴ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/849 z dnia 20 maja 2015 r. w sprawie zapobiegania wykorzystywaniu systemu finansowego do prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, zmieniająca rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 648/2012 i uchylająca dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2005/60/WE oraz dyrektywę Komisji 2006/70/WE (Dz.U. L 141 z 5.6.2015, s. 73).

⁴⁵ Rozporządzenie Rady (UE) nr 1024/2013 z dnia 15 października 2013 r. powierzające Europejskiemu Bankowi Centralnemu szczególne zadania w odniesieniu do polityki związanej z nadzorem ostrożnościowym nad instytucjami kredytowymi (Dz.U. L 287 z 29.10.2013, s. 63).

⁴⁶ Należą do nich: na szczeblu unijnym – grupa zadaniowa Europejskiego Urzędu Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych ds. walut wirtualnych i pierwotnych ofert kryptowalut (ICO), grupa zadaniowa Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego ds. zezwoleń, znacznych pakietów akcji i przejęć oraz grupa ekspercka Komisji Europejskiej ds. przeszkód regulacyjnych dla innowacji finansowych; na szczeblu międzynarodowym – grupa robocza G7 ds. stabilnych kryptowalut, wspólna grupa robocza CPMI-IOSCO ds. innowacji cyfrowych, stała grupa CPMI-IOSCO ds. polityki, grupa robocza Rady Stabilności Finansowej (FSB) ds. regulacji dotyczących stabilnych kryptowalut, sieć FSB na rzecz innowacji finansowych oraz grupa zadaniowa Bazylejskiego Komitetu Nadzoru Bankowego ds. technologii finansowej.

przenosić na sektor finansowy i gospodarkę⁴⁷. EBC jest zwolennikiem uregulowania kwestii kryptoaktywów i schematów stabilnych kryptowalut na poziomie globalnym, zgodnie z zasadą „ta sama branża, to samo ryzyko, te same regulacje”⁴⁸. Prowadzi obecnie rewizję własnych zasad ramowych dotyczących zwierzchniej kontroli nad instrumentami i schematami płatniczymi, zmierzając do tego, żeby wszystkie schematy i rozwiązania umożliwiające przekazywanie wartości między użytkownikami końcowymi zostały objęte zwierzchnią kontrolą Eurosystemu. Jeśli chodzi o nadzór w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu nad instytucjami pieniądza elektronicznego, dostawcami usług związanych z wirtualnymi aktywami i innymi podmiotami zobowiązanymi, EBC przypomina, że to zadanie spoczywa na odpowiednich organach krajowych.

Przedstawiony w rezolucji apel o zapewnienie właściwej równowagi między finansową innowacyjnością a stabilnością finansową jest zgodny ze stanowiskiem EBC.

Innowacje i technologia finansowa (fintech) dają bankom, ich klientom, systemowi finansowemu i całej gospodarce znaczne korzyści, ale niosą ze sobą także wyzwania i zagrożenia. Dlatego EBC monitoruje i ocenia wpływ tej technologii na stabilność finansową⁴⁹. Jeśli nie zostaną wprowadzone wystarczające mechanizmy ochronne, to coraz mocniejsze powiązania między bankami a firmami fintechowymi mogą spowodować, że wystąpienie zaburzeń w tych firmach odbije się na całym systemie finansowym. EBC wnosi wkład w tworzenie zasad dotyczących technologii finansowej i prace nad stabilnością finansową nie tylko w ramach działań Nadzoru Bankowego EBC, lecz także na różnych forach europejskich i międzynarodowych, takich jak Europejski Urząd Nadzoru Bankowego, Rada Stabilności Finansowej, Bazylejski Komitet Nadzoru Bankowego i Komitet ds. Płatności i Infrastruktur Rynku.

EBC z zadowoleniem przyjmuje odnotowanie w rezolucji jego działań w zakresie cyberbezpieczeństwa.

Wzmacnianie zabezpieczeń informatycznych i zdolności przywracania gotowości do pracy oraz ciągłe dostosowywanie ich do zmieniających się zagrożeń i potencjalnych zakłóceń spowodowanych cyberatakami nadal jest dla EBC obszarem priorytetowym. Osiągnięto znaczne postępy w uświadamianiu pracownikom zagadnień bezpieczeństwa, m.in. dzięki wprowadzeniu obowiązkowych szkoleń na temat bezpieczeństwa informatycznego. Jeszcze bardziej wzmocniono zabezpieczenia techniczne na wszystkich urządzeniach końcowych i uruchomiono ultranowoczesne rozwiązanie do ciągłego zarządzania podatnością na zagrożenia informatyczne. Obecnie EBC pracuje nad rozbudową potencjału w zakresie bezpieczeństwa sieci, ochrony przed wyciekiem danych oraz zarządzania kontami użytkowników o większych uprawnieniach w systemach informatycznych.

⁴⁷ Zob. podsumowanie wyników analizy przeprowadzonej przez grupę zadaniową EBC ds. kryptoaktywów: „[Crypto-Assets: Implications for financial stability, monetary policy, and payments and market infrastructures](#)”, *Occasional Paper Series*, nr 223, ECB, Frankfurt nad Menem, maj 2019.

⁴⁸ Zob. np. [pismo](#) prezesa EBC do posłanki do PE Evy Kaili w sprawie inicjatyw dotyczących stabilnych kryptowalut, wrzesień 2019. Zob. także [uwagi wstępne](#) wygłoszone przez Benoît Cœurégo, członka Zarządu EBC, podczas wysłuchania pod hasłem „Digital currencies, focusing on Libra” zorganizowanego przez komitet parlamentu niemieckiego ds. agendy cyfrowej, wrzesień 2019.

⁴⁹ [Financial Stability Review](#), EBC, Frankfurt nad Menem, listopad 2019.

5 Sprawy instytucjonalne EBC

W ustępach 1 i 40–46 rezolucji poruszono kilka kwestii związanych ze strukturą instytucjonalną, sposobem działania, komunikacją i rozliczalnością EBC.

EBC zgadza się z rezolucją co do konieczności ochrony swojej niezależności i z zadowoleniem przyjmuje odnotowanie poprawy rozliczalności. Zgodnie z podejściem stosowanym w ostatnich latach nadal dąży do dalszego wzmocnienia, w granicach istniejących przepisów, praktyki rozliczania się przed Parlamentem Europejskim⁵⁰. W dalszym ciągu będzie też publikować szczegółową pisemną odpowiedź na rezolucję Parlamentu w sprawie swojego raportu rocznego.

EBC z zadowoleniem przyjmuje odnotowanie poprawy swojego sposobu komunikacji. Zgodnie z zawartym w rezolucji postulatem o kontynuację starań, żeby jego decyzje były dostępne i zrozumiałe dla wszystkich obywateli, EBC postanowił uczynić komunikację osobnym wątkiem przeglądu strategii⁵¹, w celu dalszego wzmocnienia więzi ze społeczeństwem⁵². Będzie też nadal rozszerzać działania informacyjne, zwłaszcza skierowane do niespecjalistów. Chce do tego wykorzystywać nowe metody, w tym – kanały cyfrowe, np. uruchomione niedawno podcasty⁵³ i blog⁵⁴. W ramach przeglądu strategii zainicjował także akcję „EBC słucha”, obejmującą spotkania na żywo i online z interesariuszami i ogółem społeczeństwa⁵⁵.

EBC z zadowoleniem przyjmuje odnotowanie w rezolucji przyjęcia przez siebie wspólnego kodeksu postępowania dla pracowników wysokiego szczebla, obowiązującego od stycznia 2019 roku. Przyjęcie tego kodeksu – który odnosi się do wszystkich członków organów decyzyjnych i osób pełniących wysokie funkcje w EBC, niezależnie od tego, czy są oni zatrudnieni w EBC na podstawie umowy czy powoływani na poziomie krajowym – jeszcze bardziej umocniło zasady dobrego zarządzania i rzetelności zawodowej w EBC⁵⁶.

Jeśli chodzi o zawarty w rezolucji postulat, żeby w Komitecie ds. Audytu i Komitecie ds. Etyki zasiadali niezależni członkowie, EBC przypomina, że ich niezależność jest jednoznacznie zapisana w mandacie Komitetu ds. Audytu i decyzji ustanawiającej Komitet ds. Etyki. Ten mandat zobowiązuje także

⁵⁰ Zob. także artykuł pt. „The evolution of the ECB's accountability practices during the crisis”, *Economic Bulletin*, nr 5, EBC, Frankfurt nad Menem, 2018.

⁵¹ Zob. [strona internetowa EBC](#).

⁵² Zob. [oświadczenie wstępne](#) wygłoszone przez prezes EBC podczas wysłuchania przed Komisją Gospodarczą i Monetarną Parlamentu Europejskiego 6 lutego 2020.

⁵³ Zob. [strona internetowa EBC](#).

⁵⁴ Zob. [strona internetowa EBC](#).

⁵⁵ Zob. [oświadczenie wstępne](#) wygłoszone przez prezes EBC podczas wysłuchania przed Komisją Gospodarczą i Monetarną Parlamentu Europejskiego 6 lutego 2020.

⁵⁶ Zob. [kodeks postępowania dla pracowników wysokiego szczebla Europejskiego Banku Centralnego](#). Kodeks usprawnia zarządzanie potencjalnymi konfliktami interesów dzięki wprowadzeniu szczegółowych zasad dotyczących działalności zawodowej po ustaniu zatrudnienia, prywatnych transakcji finansowych i relacji z grupami interesu. Przewiduje także publikację deklaracji interesów oraz miesięcznych kalendarzy, a także środki na wypadek naruszenia jego postanowień. Ponadto włączono do niego ogólne zasady dotyczące komunikacji zewnętrznej członków Zarządu EBC i rozszerzono je na wszystkich członków Rady Prezesów i Rady ds. Nadzoru.

członków do przestrzegania najwyższych standardów etycznych. Ponadto w lipcu 2019 roku Rada Prezesów zwiększyła niezależność i różnorodność Komitetu ds. Etyki przez powołanie w jego skład osoby pełniącej funkcję głównego doradcy ds. etyki w organizacji pozarządowej, a wcześniej – doradcy ds. etyki w Międzynarodowym Funduszu Walutowym.

Co do przedstawionego w rezolucji postulatu przyjęcia przejrzystej i powszechnej polityki w zakresie sygnalizowania nieprawidłowości, należy zauważyć, że ulepszenie zasad ramowych w tym zakresie jest jednym ze strategicznych priorytetów i celów biznesowych EBC. Prace nad ulepszoną i oficjalną polityką w tej sprawie, która będzie propagować kulturę demaskowania nieprawidłowości i zapewniać skuteczne rozpatrywanie zgłoszeń, postępują zgodnie z planem. Obejmują wprowadzenie łatwego do użycia narzędzia do anonimowego zgłaszania nieprawidłowości i bezpiecznej komunikacji oraz wzmocnienie ochrony demaskatorów zgodnie z najwyższymi normami w tym zakresie, dzięki czemu jeszcze bardziej poprawią się standardy EBC dotyczące sposobu postępowania, rozliczalności i dobrego zarządzania. W stosownym czasie tę politykę zaopiniują przedstawiciele pracowników. EBC przewiduje, że formalna zmiana jego regulaminu pracowniczego nastąpi przed końcem roku 2020.

Jeśli chodzi o wspomnianą w rezolucji rolę EBC w programach pomocy finansowej dla państw strefy euro i stanowisko zajmowane przez niego na forach międzynarodowych, EBC w pełni przestrzega obowiązujących przepisów. Komisja Europejska otrzymała zadanie, żeby wspólnie z EBC oceniać wnioski o pomoc stabilizacyjną, negocjować protokoły ustaleń określające warunki udzielania pomocy finansowej oraz monitorować wypełnianie tych warunków. Z czasem EBC postanowił ukierunkować swoją rolę na prace dotyczące zagadnień finansowych i kwestii krytycznych z perspektywy makro, w tym sprawy związane z reformami sektora finansowego, projekcje makroekonomiczne, ogólne cele fiskalne, zrównoważony rozwój oraz zapotrzebowanie na finansowanie⁵⁷. Jeśli chodzi o stanowisko zajmowane na forach wielostronnych, EBC jest gotów informować o nim Parlament Europejski i jego Komisję Gospodarczą i Monetarną, tak jak w poprzednich latach⁵⁸.

EBC odnotowuje, że w rezolucji przyjęto z zadowoleniem protokół ustaleń między EBC a Europejskim Trybunałem Obrachunkowym. EBC wysoko ceni sobie kontrole prowadzone przez Trybunał. Cały czas stara się ściśle z nim współpracować i dostarczać wszystkich informacji potrzebnych w jego pracach. W protokole określono praktyczne rozwiązania na potrzeby wymiany między obiema instytucjami informacji dotyczących nadzoru mikroostrożnościowego⁵⁹. Potwierdzono

⁵⁷ Zob. opinia Europejskiego Banku Centralnego z dnia 11 kwietnia 2018 r. w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia w sprawie utworzenia Europejskiego Funduszu Walutowego (CON/2018/20) (Dz.U. C 220 z 25.6.2018, s. 2). Zob. także [uwagi](#) wygłoszone przez prezesa EBC podczas wysłuchania przed Komisją Gospodarczą i Monetarną Parlamentu Europejskiego 24 września 2018.

⁵⁸ Zob. [pismo](#) prezesa EBC do posła do PE Svena Giegolda w sprawie udziału EBC w forach międzynarodowych, 17 grudnia 2015.

⁵⁹ Zob. [protokół ustaleń](#) między Trybunałem Obrachunkowym a EBC w sprawie kontroli zadań nadzorczych EBC.

niezależność EBC i Trybunału w wykonywaniu ich odnośnych zadań, a jednocześnie dążono do zapewnienia odpowiedniej przejrzystości i rozliczalności⁶⁰. Protokół dotyczy wyłącznie kontroli prowadzonych przez Trybunał w zakresie zadań nadzorczych powierzonych EBC w rozporządzeniu SSM i odzwierciedla uprawnienia kontrolne Trybunału przyznane mu na mocy prawa UE.

EBC przyjmuje do wiadomości przedstawiony w rezolucji postulat zwiększenia przejrzystości procesu mianowania członków Zarządu oraz apel do Rady UE, żeby w przyszłości krótkie listy kandydatów na wszystkie wolne stanowiska były zgodne z zasadą równowagi płci. Procedurę mianowania członków Zarządu EBC określa art. 283 ust. 2 TFUE i art. 11 ust. 2 Protokołu w sprawie Statutu Europejskiego Systemu Banków Centralnych i Europejskiego Banku Centralnego⁶¹. Zmiany w sposobie wykonywania postanowień Traktatu odnośnie do procesu wyboru członków Zarządu EBC to kwestia, którą muszą rozstrzygnąć Rada i Parlament. Sam EBC nie może wprowadzić podjęć działań w sprawie składu swojego Zarządu, ale stara się osiągnąć większą równowagę płci w całej organizacji, zwłaszcza za pomocą środków i docelowych wskaźników wprowadzonych od 2012 roku. Dzięki tym inicjatywom znacznie zwiększył się udział kobiet w kadrze kierowniczej EBC. Na koniec 2019 roku kobiety zajmowały 31% stanowisk kierowniczych wyższego szczebla, wobec 12% na koniec 2012 roku. Spośród wszystkich stanowisk kierowniczych w EBC na koniec 2019 roku 30% było obsadzonych przez kobiety, podczas gdy na koniec 2012 roku było ich 17%. Łącznie na koniec 2019 roku kobiety stanowiły 45% wszystkich pracowników EBC, wobec 43% na koniec roku 2012. Ponieważ z końcem 2019 roku upłynął okres, do którego odnosiły się dotychczasowe docelowe wskaźniki, EBC pracuje teraz nad nową strategią na rzecz równouprawnienia płci.

Jeśli chodzi o postulat, żeby sprawiedliwie, przejrzysto i szybko rozwiązać problemy dotyczące zasobów ludzkich, należy zauważyć, że od 2018 roku EBC podjął szereg działań w tym zakresie. Pomogły one m.in. Nadzorowi Bankowemu EBC rozwinąć się z organizacji w fazie rozruchu w instytucję dużo stabilniejszą. Do tej stabilizacji przyczyniły się przejrzyste procesy naboru na wolne stanowiska, a następnie szybkie i sprawne wdrażanie zatrudnianych pracowników do nowych obowiązków. Nowy system elastycznego czasu pracy pozwala pracownikom EBC równoważyć obciążenie pracą i odbierać dodatkowe godziny po okresowym spiętrzeniu zadań. Z opinii otrzymanych przez Dyрекję Generalną ds. Kadr w EBC podczas prowadzonych regularnie bieżących sondaży i ostatniej ankiety pracowniczej wynika, że pracownicy cenią sobie te nowe zasady. W ramach programu prac z udziałem przedstawicieli pracowników Dyрекja Generalna ds. Kadr zajmowała się problemami związanymi z rodzajem umów o pracę; obecnie większość pracowników EBC ma umowę na czas nieokreślony. Z kolei w odniesieniu do potencjalnych przypadków nękania pracowników w EBC rozważa się obecnie,

⁶⁰ Przyjęte rozwiązania umożliwią Trybunałowi pozyskiwanie wszystkich dokumentów i informacji potrzebnych do kontroli Nadzoru Bankowego EBC. Dokumenty z klauzulą ścisłej poufności będą w pełni chronione, a dostęp do informacji wrażliwych o konkretnych bankach będzie możliwy wyłącznie pod kontrolą w siedzibie EBC.

⁶¹ Członkowie Zarządu EBC są mianowani przez Radę Europejską, na podstawie zalecenia Rady UE, po konsultacji z Parlamentem Europejskim i Radą Prezesów EBC.

jako uzupełnienie wspomnianych powyżej zasad ramowych dotyczących informowania o nieprawidłowościach, powszechniejsze korzystanie z mediacji i alternatywnych metod rozwiązywania konfliktów. Wreszcie – na początku 2020 roku EBC zaczął wprowadzać nowe, kompleksowe zasady rozwoju zawodowego pracowników, które dają większe możliwości poszerzania kompetencji i korzystania z mobilności zawodowej.